

RAKKESTAD KOMMUNE
Postboks 264
1891 RAKKESTAD

Saksbehandler, innvalgstelefon
Irene Tronrud,

Tilbakemelding på egenkontrollrapport for avløpssektoren for rapporteringsåret 2023 - Rakkestad kommune

Rakkestad kommune har alvorlige avvik fra krav i utslippstillatelsen i rapporteringsåret 2023, i form av gjentakende brudd på fosforrensekravet.

Så lenge Bodal avløpsrenseanlegg i Rakkestad kommune ikke drives i tråd med tillatelse gitt i eller i medhold av lov, er nye tilknytninger av private abonnenter, eller avtale om økte påslipp fra bedrifter til avløpsrenseanlegget, regnet som forsettlig brudd på tillatelsen.

Bodal avløpsrenseanlegg har de siste årene hatt høyere utslipp av nitrogen enn tilførselen ved anlegget. Rakkestad kommune har søkt om ny utslippstillatelse 30.04.2024, og problematikk knyttet til negativ renseeffekt for nitrogen vil ivaretas i forbindelse med denne saksbehandlingen.

Vi merker oss at biogassanlegget har økt behandlingsskapasiteten med 50 tonn i 2023.

Rakkestad kommune skal betale et gebyr på 7 800 kr for vårt arbeid med egenkontrollrapporten. Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Rapporterings skjema for 2024 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2025.

Vi viser til egenkontrollrapporter og årsrapport for Rakkestad kommune sitt avløpsnett, og Bodal avløpsrenseanlegg og Rakkestad slambehandlingsanlegg.

Avløpsnett til Bodal avløpsrenseanlegg

Rakkestad kommune har rapportert at avløpsnettet til Bodal avløpsrenseanlegg har 2 installerte regnvannsoverløp i fellessystem og 17 installerte nødoverløp. Dere har beregnet at 14 637 m³ urensset avløpsvann, og 15 kg fosfor ble sluppet ut i Rakkestadelva ved overløp på avløpsnettet i 2023. Til sammenligning slapp Bodal avløpsrenseanlegg ut 336 kg fosfor via rensset avløpsvann i 2023.

Rakkestad kommune har i e-post datert 28.12.2023 i sak: 2023/42504, redegjort særskilt for utslipp av forurenset avløpsvann til Rakkestadelva, fra kommunal kum og overvannsrist ved Bergenhusområdet. Kommunen informerer om at tiltak er iverksatt og sanering vil være ferdig i løpet av 2024.

Rakkestad kommune rapporterer at det er 4 355 innbyggere og ingen fritidsboliger tilknyttet avløpsnettet i 2023. Dette er reduksjon på 2 % i antall innbyggere i forhold til det som ble rapportert ved fjorårets rapportering, hvor 4 450 innbyggere var tilknyttet.

Bodal avløpsrensaneanlegg

Det er for 2023 rapportert at Bodal avløpsrensaneanlegg har mottatt og behandlet 731 941 m³ avløpsvann og at 21 156 m³ har gått i overløp ved avløpsrensaneanlegget. Avløpsvannet i overløp utgjør nær 3 % av alt vann inn til avløpsrensaneanlegget. Mengde avløpsvann mottatt og behandlet ved Bodal avløpsrensaneanlegg for 2023 har økt med 21 % sammenliknet med tall for 2022. Videre har avløpsvann som har gått i overløp ved Bodal avløpsrensaneanlegg økt med 95 % sammenliknet med tall for 2022. Det er rapportert om både mer avløpsvann inn til rensaneanlegget og vann gått i overløp i 2023, enn det som er registrert siden 2020.

Bodal avløpsrensaneanlegg har gjentakende alvorlige avvik fra renskravet for fosfor på 93 %. Vektet rensgrad for fosfor er 89,07 % i 2023. Dette er litt bedre enn resultatet for fjoråret hvor vektet rensgrad for fosfor var 87,56 %. Avløpsrensaneanlegget har ikke klart renskravet for fosfor på 93 % siden det trådte i kraft 01.01.2018. Etter det vi kan se har ikke Bodal rensaneanlegg hatt en rensgrad for fosfor over 93 % siden 2007.

Enkeltprøvene for Bodal avløpsrensaneanlegg viser at sekundærrenskravene i tillatelsen om minst 80 % renseseffekt for BOF₅ eller ikke overstige en konsentrasjon på 25 mg O₂/l ved utslipp, samt 85 % renseseffekt for KOF_{CR} eller ikke overstige en konsentrasjon på 125 mg O₂/l ved utslipp, er overholdt i rapporteringsåret. Anleggets rensgrad er i 2023 beregnet til gjennomsnittlig 88,7 % for BOF₅ og 83,7 % for KOF_{CR}. Dette er en forbedring fra 2023, hvor anlegget ikke klarte sekundærrenskravet.

Dimensjonerende kapasitet for Bodal avløpsrensaneanlegg er oppgitt til å være 30 000 pe (BOF₅). I Altinn har dere rapportert at den målte maksukebelastningen i 2023 var 17 174 pe (BOF₅), mens dere i skjemaet for årsrapporten har rapportert maksukebelastning lik 15 605 pe (BOF₅). Kommunen må sørge for at det som rapporteres i Altinn og skjemaet for årsrapportering samsvarer til neste år.

Maksukebelastning rapportert i årsrapporten stemmer for øvrig bra med vår utregning hvor maksukebelastningen for BOF₅ er lik 15 605, når vi ser på enkeltprøve i maksuke 28.04.2023. Dette er videre langt under anleggets dimensjonerende kapasitet. Selv om belastningen inn ligger under anleggets dimensjonerende kapasitet så klarer ikke Bodal avløpsrensaneanlegg renskravet for fosfor i 2023. Rakkestad kommune påpeker at dette hovedsakelig skyldes fremmedvann som gir hydraulisk overbelastning med påfølgende slamfukt. Kommunen rapporterer videre at uværet «Hans» i 2023 har bidratt til denne hydrauliske overbelastningen.

Enkeltanalysene viser at utslipp av nitrogen ved Bodal avløpsrensaneanlegg i 2023, som foregående år, er høyere enn tilførselen. Rakkestad kommune har søkt om ny utslippstillatelse 30.04.2024, og Statsforvalteren vil følge opp problematikk knyttet til negativ renseseffekt av nitrogen i forbindelse med denne saksbehandlingen.

Tiltaksplan

Statsforvalteren følger opp kommunen gjennom egen tiltaksplan for avløpssektoren i sak 2022/3956. Planen ble vedtatt 06.09.2023, og kommunen informerer om at gjennomføringen av tiltaksplanen har høyeste prioritet. I 2023 har kommunen blant annet sanert regnvannsoverløp i Bergenhusområdet og gjennomført prøvedrift av optimalisert Bodal avløpsrensaneanlegg. Kommunen informerer videre om at dere vil gjennomføre siste del av sanering ved Bergenhus i 2024.

Statsforvalteren mottok 30.04.2024 utslippssøknad for Bodal renseanlegg. Søknaden vil behandles i egen sak (2022/3956).

Rakkestad slambehandlingsanlegg

Rakkestad slambehandlingsanlegg har i 2023 mottatt og behandlet 199,5 tonn avløps slam (TS). Dette er en økning på om lag 4 % sammenliknet med 2022. Anleggets kapasitet er oppgitt til å være 250 tonn. Dette er en økning i behandlingsskapasitet på 25 % sammenliknet med foregående år (2022, 2021, 2020, 2019, 2018), da anleggets kapasitet har blitt oppgitt til å være 200 tonn. Som svar på Statsforvalterens spørsmål knyttet til endring i behandlingsskapasitet, svarer kommunen i e-post datert 26.03.2024 at slambehandlingsanlegget har fått økt kapasitet siden kommunen har tatt i bruk silbånd i fortykkingsprosessen før slambehandlingsanlegget. Ifølge kommunen betyr dette høyere TS på våtslammet, noe som gir høyere kapasitet.

Alt behandlet slam er disponert til jordbruksarealer, utnyttet til varme, drivstoff etc. eller lagt på eget lager (5 tonn TS). Dere har rapportert at det i 2023 ble produsert 79 434 normal kubikkmeter biogass, hvorav 3 972 normal kubikkmeter ble faklet og 75 462 normal kubikkmeter gikk til interne formål. Analyser på slam ligger under grenseverdien for tungmetaller for disponering av slam på jordbruks og grøntareal (kvalitetsklasse 0, I eller II).

Aktiviteten ved biogassanlegget er uregulert i dag, men slik Statsforvalteren forstår, inneholder utslippssøknaden nevnt over, også søknad knyttet til drift av biogassanlegget. Vi forutsetter at informasjon knyttet til hvorvidt aktiviteten ved slambehandlingsanlegget er omfattet av Industriutslippsdirektivet og BREF Waste Treatment (WT), jf. forurensningsforskriften kapittel 36, vedlegg 1 punkt 5.3 b), inngår i søknaden.

Resipientovervåking

Rakkestad kommune har krav i sin utslippstillatelse om at kommunen skal bidra forholdsmessig til en eventuell miljøovervåking av Glommavassdraget nedstrøms avløpsanlegget.

Vi minner om at alle overvåkingsdata skal registreres i databasen Vannmiljø (<http://vanmiljo.miljodirektoratet.no/>) innen 1. mars året etter at undersøkelsene er gjennomført. Data rapporteres på Vannmiljø's importformat. Importmal og oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i henhold til Vannmiljø's kodeverk finnes på <http://vanmiljokoder.miljodirektoratet.no>.

Konklusjon

Rakkestad kommune har rapportert utfyllende for 2023. Statsforvalteren registrerer at dere overholder sekundærrensekravet for 2023, dette er en forbedring sammenliknet med 2022.

Kommunen overholder fortsatt ikke rensekravet for fosfor i tillatelsen. Gjentakende brudd på tillatelsen er svært alvorlig. Statsforvalteren følger opp kommunen via egen tiltaksplan for avløpssektoren. Vi vil minne om at en tiltaksplan bare er et virkemiddel for at kommunen skal kunne drive i tråd med vilkår i tillatelsen. Det vil si at det er virkningen av tiltakene som er viktig. Det er kommunen selv som må sørge for at riktige og nødvendige tiltak gjennomføres. Så lenge Så lenge Bodal avløpsrenseanlegg i Rakkestad kommune ikke drives i tråd med tillatelse gitt i eller i medhold av lov, er nye, er nye tilknytninger av

private abonnenter, eller avtale om økte påslipp fra bedrifter til avløpsrensaneanlegget, regnet som forsettlig brudd på tillatelsen.

Bodal avløpsrensaneanlegg har de siste årene hatt høyere utslipp av nitrogen enn tilførselen ved anlegget. Rakkestad kommune har søkt om ny utslippstillatelse 30.04.2024, og problematikk knyttet til negativ renseseffekt for nitrogen vil ivaretas i forbindelse med denne saksbehandlingen.

Vi merker oss at biogassanlegget har økt behandlingsskapiteten med 25 % i 2023.

Utover de ovennevnte kommentarene tar vi egenkontrollrapportene og årsrapportene for 2023 til etterretning.

For oppdatert informasjon om rapporteringskrav og metode viser vi til veileder for egenkontrollrapporteringen for avløp, som er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/avlop-rapportering/>

Veileder for egenkontrollrapportering for bioavfall og slam er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/bioavfall-slam-rapportering/>

Rapporteringsskjema for 2024 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2025. Vi minner om at årsrapportering til Statsforvalteren skal legges som vedlegg i Altinn. Skjema for årsrapportering heter «Avløp – årlig rapportering» og finnes i vårt skjemabibliotek:

[Skjema og tjenester | Statsforvalteren i Oslo og Viken.](#)

Egenkontrollrapportens data om årlige utslipp for avløpsrensaneanlegg vil bli lagt ut på nettstedet Norske Utslipp i juni 2024. Se <https://www.norskeutslipp.no/no/Avlopsannlegg/?SectorID=100>

Gebyr for saksbehandlingen

Vi gjør oppmerksom på at det vil bli krevd 7 800 kr gebyr for saksbehandling av egenkontrollrapportene, med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-5 *Gebyr for arbeid med egenkontrollrapporter*, som ble tatt inn i forskriften i 2023. Gebyret er på 3 900 kroner per egenkontrollrapport. For Rakkestad kommune er det i dette brevet gitt en samlet tilbakemelding på 2 egenkontrollrapporter. Gebyret vil derfor utgjøre kroner 7 800,-.

Miljødirektoratet ettersender faktura.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Irene Tronrud
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Kommunaldirektør Alf Thode Skog